

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud.: V. Hadîrca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: E. Clim, O. Cojocaru, S. Iorgov)

D E C I Z I E

7 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Dumitru Mardari
Victor Burduh

judecând cererea de recurs declarată de către Compania de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Proeuroconsult” S.R.L. împotriva Companiei de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni, cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale și încasarea despăgubirii de asigurare, penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul formulat de Compania de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni și s-a menținut hotărârea din 15 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind încasate suplimentar dobândă de întârziere, penalitate și taxa de stat, apărute după emiterea hotărârii în primă instanță,

c o n s t a t ă :

La 7 aprilie 2017, Societatea Comercială „Proeuroconsult” S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor judiciare (vol. I, f. d. 5 – 10).

La 13 octombrie 2017, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a formulat o cerere de modificare a cerințelor inițiale. În plus, societatea reclamantă a cerut recunoașterea nulității clauzelor contractuale din contractul de asigurare (vol. I, f. d. 148 – 151).

Circumstanțele de fapt, prezentate de societatea reclamantă, pot fi rezumate după cum urmează.

La 19 octombrie 2016, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L., în calitate de asigurat, și C.A. „Asterra GRUP” S.R.L., în calitate de asigurator, au încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2. Potrivit contractului, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. s-a obligat, în caz de survenire a cazului asigurat, să achite

despăgubiri de asigurare asiguratului S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. până la nivelul sumei de 36 475 de euro.

La 29 noiembrie 2016, s-a produs accident rutier constatat prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 02073429 din 1 decembrie 2016, în urma căruia a fost avariat autovehiculul asigurat. În opinia reclamantului, el a executat toate formalitățile prevăzute în contractul de asigurare. Astfel, conform evaluării daunei realizate de Toyota Centru (S.R.L. „Continent”) valoarea acesteia a constituit 566 261,00 de lei în baza facturii nr. 2937 din 27 decembrie 2016.

La 6 decembrie 2016, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a adresat o cerere pârâtului, prin care a solicitat plata despăgubirii de asigurare în cuantum de 566 261 de lei pentru daunele produse autovehiculului asigurat.

Drept răspuns, la 28 decembrie 2016, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a respins solicitarea societății reclamante, invocând temeiul specificat la punctul 7.1.9 din contractul de asigurare. Prin prisma acestui punct, asiguratorul este în drept să refuze parțial sau total achitarea despăgubirii de asigurare în cazul prezentării de informații eronate despre împrejurările care au un rol definitoriu în stabilirea gradului de risc asigurat sau nu a informat asiguratorul despre schimbările esențiale în gradul de risc.

Ulterior, societatea pârâtă a expediat un răspuns suplimentar la cererea din 6 decembrie 2016. Conform acestuia, societatea a modificat temeiul de drept, pe care și-a motivate respingerea solicitării de a achita despăgubirea de asigurare, invocând deja punctul 7.1.8 din contract. În cazul de față, asiguratorul este în drept să refuze parțial sau total achitarea despăgubirii de asigurare în cazul ne întreprinderii măsurilor dependente de asigurat pentru salvarea sau păstrarea autovehiculului asigurat.

Astfel, la 16 februarie 2017, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a trimis o cerere repetată în adresa pârâtului, solicitând achitarea despăgubirii de asigurare în cuantum de 566 261 de lei, inclusiv cu propunerea de a remedia amiabil situația creată, cu o reexaminare eficientă a dosarului de daune. Prin scrisoarea din 21 februarie 2017, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a menținut decizia de refuz în achitarea despăgubirilor de asigurare, făcând trimitere la aceleași norme de drept din contractul de asigurare.

În scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 29 martie 2017, societatea reclamantă a expediat o somație pârâtului, prin care a cerut achitarea în termen de 7 zile a despăgubirii de asigurare în mărime de 566 261 lei, survenite în baza contractului de asigurare facultativă nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016.

Societatea reclamantă a pretins că are dreptul de a primi despăgubirea de asigurare de la C.A. „Asterra GRUP” S.R.L.

În argumentarea celor menționate mai sus, reclamantul a invocat punctul 3.1.1 lit. a) și punctul 6.1.1 din contractul de asigurare facultativă nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. La fel, pretențiile acestuia s-au axat pe art. 619 alin. (2), art. 1301 și art. 1315 alin. (1) lit. b) și c) din Codul civil, inclusiv art. 17 din Legea nr. 407/2016 cu privire la asigurări.

Referitor la recunoașterea nulității unor clauze contractuale din asigurarea facultativă, societate reclamantă a notat că asiguratorul poate refuza achitarea despăgubirii la survenirea a cel puțin unuia din acelea 4 evenimente prevăzute la art. 17 din Legea nr. 407/2016 cu privire la asigurări. Primele 3 situații vizează acțiuni

ilicite ale asiguratului, săvârșite de fiecare dată cu intenție. A 4 posibilitatea ține de apariția altor evenimente, care sunt prevăzute de legislație ca fiind exoneratoare de obligația de plată. Așadar, în cazul în care o normă nu are un caracter imperativ, Legea cu privire la asigurări folosește sintagma „dacă contractul nu prevede altfel”, spre exemplu, art. 15, art. 16 alin. (7) lit. c) sau art. 17. Prin urmare, potrivit principiului libertății contractuale, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. În acest sens, oricare clauză, pentru orice contract, inclusiv cele în care părțile pot insera suplimentar în cadrul contractelor de asigurări nu pot contravine normelor imperative de drept.

În astfel de împrejurări, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a considerat că sunt nule sintagmele „sau din neglijență” la primul punct al clauzei 7.2 și „s-a dezis de dreptul de a cere de la persoanele vinovate sau realizarea acestor drepturi nu a fost posibilă din vina sa” de la liniuța a treia a clauzei 7.2 din contractul sus-citat.

Cuquantumul pretențiilor ce vizează încasarea dobânda de întârziere și penalitatea au fost majorate prin cererile avansate de societatea reclamantă la 25 august 2017, 27 septembrie 2017 și 12 octombrie 2017 (vol. I, f. d. 120 – 121; 134 – 135, 145 – 146).

Pentru aceste motive, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a solicitat încasarea de la C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a despăgubirii de asigurare în mărime de 566 261 de lei, penalitatea legală în valoare de 162 522, 36 de lei, dobânda de întârziere în cuantum de 79 866 de lei. De asemenea, societatea reclamantă a cerut compensarea taxei de stat în sumă de 24 259 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 21 096,30 de lei (vol. I, f. d. 181).

Într-un final, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a solicitat recunoașterea nulității prevederilor „sau din neglijență” la primul punct al clauzei 7.2 și „s-a dezis de dreptul de a cere de la persoanele vinovate sau realizarea acestor drepturi nu a fost posibilă din vina sa” de la liniuța a treia a clauzei 7.2 din contractul de asigurare CS 03222/16AG2.

În cadrul judecării cauzei, pârâtul C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată. Suplimentar la faptele relatate de reclamant, pârâtul a învederat că David Steven se afla la volanul automobilului asigurat în timpul accidentului rutier din 29 noiembrie 2016 și a fost găsit vinovat de încălcarea Regulamentului de circulație rutieră. În versiunea pârâtului, șoferul a ignorat semnele de circulație și a virat pe acostament, continuând deplasarea și deraind cu automobilul în șanț. Astfel, acesta nu a luat toate măsurile de precauție pentru a evita accidentul, acționând prin neglijență, ceea ce constituie temei de refuz la plata despăgubirilor în acord cu punctul 7.2 din contractul din speță. Clauza respectivă corespunde criteriilor stabilite pentru libertatea contractuală. Mai mult, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. nu a avut pretenții materiale față de șoferul David Steven, formulând o cerere de încetare a cercetării contravenționale în privința lui. Prin urmare, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a cerut respingerea acțiunii (vol. I, f. d. 98, 117, 152 – 154).

Prin hotărârea din 15 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea formulată de S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a fost admisă integral (vol. I, f. d. 203, 205 – 212). În acest sens, instanța de judecată a statuat de a declara nule

prevederile „sau din neglijență” de la prima liniuță a clauzei 7.2 și „s-a dezis de dreptul de a cere de la persoanele vinovate sau realizarea acestor drepturi nu a fost posibilă din vina sa” de la liniuța a patra a clauzei 7.2 din contractul de asigurare CS 03222/16AG2 din 19 octombrie 2016.

De asemenea, instanța de judecată a încasat de la C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. în beneficiul S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. suma bănească în mărime de 566 261 de lei, cu titlu de despăgubire; penalitatea în cuantum de 162 522, 36 de lei și dobânda de întârziere în valoare de 79 866 de lei. În același timp, instanța a obligat pârâtul să compenseze reclamantului taxa de stat achitată în sumă de 24 259,48 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 21 096, 30 de lei.

Împotriva acestui act judecătoresc, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a declarat apel, care a fost pus pe rol la 20 septembrie 2018 (vol. I, f. d. 228 - 229). În apărare, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a formulat o referință, solicitând respingerea cererii acestuia (vol. I, f. d. 236 - 241).

La 6 decembrie 2018, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a depus cerere de încasare suplimentară a dobânzii de întârziere în mărime de 77911, 31 de lei și a penalității în cuantum de 101 926, 98 de lei, precum și taxa de stat în mărime de 5 395, 15 lei. Sumele date au fost solicitate în baza art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă (vol. II, f. d. 242 – 243).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 19 februarie 2019, a respins apelul formulat de către C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. și a menținut hotărârea din 15 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Suplimentar, instanța de apel a dispus încasarea de la C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. în beneficiul S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. dobânzii de întârziere în valoare de 77 911, 31 de lei, penalității în sumă de 101 926,98 de lei și taxei de stat în cuantum de 5 395,15 de lei (vol. II, f. d. 31 – 52).

La 5 martie 2019, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a declarat recurs împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 15 ianuarie 2018 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingerea a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, societatea recurentă a afirmat că instanțele judecătorești au interpretat eronat art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407/2006, de vreme ce ele au stabilit că în calitate de evenimente pot fi numai calamitățile naturale sau alte evenimente cauzate de forțele naturii. Cu toate acestea, art. 1 din legea citată definește „riscul asigurat” ca un fenomen, eveniment sau grup de fenomene sau fenomene, odată produse, pot genera prejudicii bunurilor sau persoanei asigurate. În plus, cuvântul „risc” este prezentat ca un eveniment inconvenient, printre care se enumeră acțiunile voluntare sau involuntare a persoanelor. La fel, DEX-ul explică accidentul rutier ca fiind un eveniment. În aceste condiții, recurentul a subliniat că prin „evenimente” se înțelege orice faptă, acțiune imprevizibilă, incertă cauzată, inclusiv de forța umană, care, prevăzută de legislația în vigoare, oferă dreptul asiguratorului de a nu a achita despăgubirea de asigurarea.

Prin urmare, legalitatea liniuței a patra din clauza 7.2 din contractul de asigurare CS 03222/16AG2 din 19 octombrie 2016 este garantată de art. 1329 alin. (2) din Codul civil. Or S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a recunoscut că nu are pretenții materiale față de persoana vinovată.

Referitor la respingerea scrisorii informative a Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 04-232 din 26 ianuarie 2018, societatea recurentă a menționat că autoritatea dată este abilitată, prin lege, să supravegheze și să reglementeze piața de asigurări. Așadar, înscrisul prezentat nu are drept scop interpretarea legii, dar aplicarea și implementarea corectă în practică a legislației cu privire la asigurări. Din aceste raționamente, s-a învederat că instanța de apel a ignorat, în mod nejustificat, această probă potrivit căreia asiguratorul poate include și alte motive de refuz decât cele prevăzute de art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407/2006.

Prin cererea de completare a motivelor de recurs, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a notat că instanțele ierarhic inferioare au dispus încasarea penalităților de întârziere peste termenul de 180 de zile stabilit în art. 268 din Codul civil. Prin urmare, penalitatea calculată corect ar fi 101 926,98 de lei.

La 19 aprilie 2019, intimatul a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca neîntemeiat, cu menținerea deciziei 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f. d. 72 – 78).

În vederea respectării principiului contradictorialității, la 24 mai 2019, copia referinței formulate de către S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a fost expediată recurentului (vol. II, f. d. 82).

În procedura de filtru, prevăzută de art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată a constatat că obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Procura nr. 2 din 25 ianuarie 2017, eliberată pentru 3 ani, a dovedit împuternicirile legale ale reprezentantului Dodon Sergiu de a reprezenta interesele recurentului C.A. „Asterra GRUP” S.R.L., în special, de a ataca hotărârea judecătorească. Astfel, recursul a fost formulat de către subiectul căruia i s-a conferit dreptul dat, în baza art. 430 lit. a) din Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei au confirmat că cererea nu a fost examinată anterior (vol. I, f. d. 99).

Cu privire la termenul de declarare a recursului, completul de judecată a reținut că cererea recurentului a fost înregistrată la grefa Curții Supreme de Justiție la 5 martie 2019. În orice caz, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale la 15 martie 2019 (vol. II, f. d. 53).

Drept consecință, instanța de recurs a constatat că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, S.C. C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

În aceeași ordine de idei, completul de filtru a verificat esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele societății recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Pe baza celor analizate, prin încheierea din 15 mai 2019, Curtea Supremă de Justiție a considerat admisibilă cererea menționată mai sus pentru examinarea în fond (vol. II, f. d. 83).

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. În realitate, opiniile lor vizează aspecte juridice tehnice care nu implică nicio revizuire a faptelor care ar putea necesita o audiere publică (a se vedea Mutu și Pachstein vs Elveția, 2 octombrie 2018, parag. 187). Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, Pönkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 26 – 27).

Verificând deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport de criticele invocate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului și casarea deciziei contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel, de către un alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

În conformitate cu articolul 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Cererea de recurs se referă la interpretarea art. 17 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări. Instanța de recurs este chemată să ofere un răspuns la întrebarea dacă asiguratorul C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. are dreptul să introducă în contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor un alt temei de refuz de plată a despăgubirii decât cele prevăzute la articolul sus-citat. În plus, instanța de judecată trebuie să evalueze dacă recurentul a avut dreptul de a invoca aplicarea termenului de prescripție specificat în art. 268 din Codul civil pentru prima dată abia în ordine de recurs.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate,

nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile în acord cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În speță, la 19 octombrie 2016, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L., în calitate de asigurat, și C.A. „Asterra GRUP” S.R.L., în calitate de asigurator, au încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2. *Potrivit poliței de asigurare*, valoarea reală a bunului este de 36 475 de euro, fiind asigurată integral. Prima de asigurare a fost echivalentă cu 1 459 de euro (vol. I, f. d. 11).

La 29 noiembrie 2016, cetățeanul SUA David Steven Medarao se afla la volanul automobilului asigurat de model Toyota Land Cruiser Prado, cu numărul de înmatriculare FUE 527. Astfel, la ora 22:00, el a comis un accident rutier pe traseul M3 (km 99 + 500 m), în care a fost avariat autovehiculul.

Prin cererea adresată șefului I.P. Comrat Tomailă Nicolae, locotenent – colonel de poliție, reprezentantul S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. Micleușanu Gheorghe a solicitat încetarea cercetării materialului cu privire la accidentul rutier, care a avut loc la 29 noiembrie 2016 pe traseul M3 (km 99 + 500 m), cu participarea automobilului asigurat. Drept motiv a servit faptul că societatea intimată nu are obiecții față de șoferul implicat în accident, și anume, șoferul David Steven Medarao, cetățean SUA. Cererea a fost scrisă sub propria răspundere a dnului Micleușanu Gheorghe (vol. I, f. d. 117).

La 1 decembrie 2016, agentul constatator al Inspectoratului de poliție Comrat a întocmit procesul – verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 02073429. Așadar, procedura contravențională a încetat în temeiul art. 29 din Codul contravențional, pe baza împăcării părților (vol. I, f. d. 101).

La 6 decembrie 2016, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a adresat o cerere pârâtului, prin care a solicitat plata despăgubirii de asigurare (vol. I, f. d. 22).

Conform facturii nr. 2937 din 27 decembrie 2016, eliberată de Toyota Centru (S.R.L. „Continent”), cuantumul sumei pentru repararea automobilului din litigiu a constituit 566 261 de lei (vol. I, f. d. 31 – 34).

Drept răspuns, la 28 decembrie 2016, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a respins solicitarea societății intimată, întrucât dosarul de daună nr. 6326/12/16C denotă că evenimentul din 29 noiembrie 2016 posedă semnele unor defecțiuni tehnice. Astfel, societatea recurentă a invocat punctul 7.1.9 din contractul de asigurare conform căruia asiguratorul este în drept să refuze achitarea despăgubirii de asigurare pentru încălcarea/neexecutarea condițiilor contractului de asigurare de către asigurat (vol. I, f. d. 23).

Totodată, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a expediat un răspuns suplimentar la cererea societății intimată din 6 decembrie 2016. Potrivit acestuia, recurentul a considerat imposibil soluționarea pozitivă a evenimentului produs în baza punctului 7.1.8 din contract. În cazul de față, asiguratorul este în drept să refuze plata despăgubirii în cazul ne întreprinderii măsurilor dependente de asigurat pentru salvarea sau păstrarea autovehiculului asigurat (vol. I, f. d. 24).

Astfel, la 16 februarie 2017, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a trimis o cerere repetată în adresa recurentului - asiguratului, solicitând achitarea despăgubirii de

asigurare în cuantum de 566 261 de lei, inclusiv cu propunerea de a remedia amiabil situația creată, cu o reexaminare eficientă a dosarului de daune. Prin răspunsul nr. 81/02 din 21 februarie 2017, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a menținut decizia de refuz în achitarea despăgubirilor de asigurare, făcând trimitere la aceleași norme de drept din contractul de asigurare (vol. I, f. d. 25 – 26, 27 – 28).

În scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 29 martie 2017, societatea intimată a expediat o somație recurentului, prin care a cerut achitarea în termen de 7 zile a despăgubirii de asigurare în mărime de 566 261 lei, survenite în baza contractului de asigurare facultativă nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. Cerința respective a rămas fără răspuns (vol. I, f. d. 29 – 30).

În cadrul examinării cauzei de către prima instanță, C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. și-a completat refuzul de a plăti despăgubirea de asigurare, prin intermediul primei și a patra liniuță din punctul 7.2 al contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. În primul caz, despăgubirea de asigurare nu se achită, iar acțiunea contractului poate fi întreruptă dacă asiguratul intenționat sau neglijență a comis sau a admis acțiunea (inacțiunea, ce a dus la apariția prejudiciului. În al doilea caz, despăgubirea nu se plătește dacă asiguratul s-a dezis de dreptul de a cere de la persoanele vinovate sau realizarea acestor drepturi nu a fost posibilă din vina lui (vol. I, f. d. 98 pe verso, 152).

S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a considerat că sunt nule sintagmele „sau din neglijență” de la primul punct și punctul patru integral al clauzei 7.2. La fel, asiguratul a cerut încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 566 261 de lei, penalitatea legală în valoare de 162 522, 36 de lei, dobânda de întârziere în cuantum de 79 866 de lei. Sumele referitoare la dobânda de întârziere și penalitate au fost majorate în ordine de apel în baza art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Instanța de recurs învederează că, atât prima instanța (vol. I, f. d. 203, 205 - 212), cât și instanța de apel (vol. II, f. d. 31 - 52), fiind investite cu judecarea prezentei pricini, au hotărât că pretențiile înaintate de S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. sunt întemeiate și au admis integral acțiunea, după caz, a fost respinsă cererea de apel și încasate suplimentar dobânda de întârziere și penalitatea.

La această etapă, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că prima liniuță și a patra liniuță din clauza 7.2 din contractul de asigurare CS 03222/16AG2 din 19 octombrie 2016 contravin art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407/2006. Or legea respectivă prevede expres condițiile când asiguratorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurarea în asigurările de bunuri. În egală măsură, art. 54 din legea citată prevede că apelantul poate plăti despăgubirea doar în cazul în care se constată intenția în acțiunile comise de asigurat. Totuși, cercetarea în cadrul cauzei contravenționale nu a demonstrat că șoferul automobilului asigurat a săvârșit intenționat contravenția prevăzută la art. 242 alin. (2) din Codul contravențional. Astfel, clauzele contractuale menționate supra au fost declarate nule în conformitate cu art. 220 alin. (1) din Codul civil.

Față de pretențiile ce țin de încasarea despăgubirii de asigurare și plăților aferente, instanța de apel a constatat că C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. nu și-a onorat obligațiile contractuale la survenirea cazului asigurat.

În drept, instanța de apel a considerat relevante art. 17 alin. (1), art. 54 alin. (1) al Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări; art. 220 alin. (1), art. 667 alin. (2) din Codul civil.

Recurentul C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a pretins că legalitatea liniuței a patra din clauza 7.2 din contractul de asigurare CS 03222/16AG2 din 19 octombrie 2016 este garantată de art. 1329 alin. (2) din Codul civil. De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au dispus încasarea penalităților de întârziere peste termenul de 180 de zile stabilit art. 268 din Codul civil.

În apărarea sa, S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a reiterat, în această parte, opinia juridică exprimată de către Curtea de Apel Chișinău. În special, motivul de refuz din liniuța a patra a clauzei 7.2 nu poate fi încadrată la art. 1329 alin. (2) din Codul civil. Referitor la penalitate, intimatul a susținut că aceasta a fost încasată corect în conformitate cu art. 277 alin. (1) lit. a) din Codul civil.

Pornind de la argumentele recurentului în raport cu cele ale intimatului, instanța de recurs va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept material în vigoare la data faptelor. Pe segmentul legii materiale, conform articolului 7 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Conform art. 4 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, cadrul juridic privind activitatea în domeniul asigurărilor și reasigurărilor, dezvoltarea și consolidarea relațiilor dintre asigurători, asigurați și terțe persoane este format din Constituția Republicii Moldova, Codul civil al Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte legislative, actele normative ale autorității de supraveghere emise întru executarea prezentei legi, acordurile internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte.

În acord cu art. 17 alin. (1) din legea citată, asigurătorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri în cazul: a) producerii de pagube ca urmare a unor acțiuni intenționate ale asiguratului sau ale beneficiarului, orientate spre provocarea sau facilitarea producerii evenimentului asigurat, cu excepția acțiunilor de îndeplinire a datoriei civice sau de apărare a vieții, sănătății, onoarei și demnității; b) producerii de pagube ca urmare a unei infracțiuni intenționate comise de asigurat sau beneficiar, legate direct de producerea evenimentului asigurat; c) comunicării intenționate de informații false către asigurător sau necomunicării datelor, cunoscute de asigurat, ce vizează interesele de asigurare dacă circumstanțele tănuite se află în raport de cauzalitate cu producerea evenimentului asigurat; d) unor alte evenimente prevăzute de legislație.

Potrivit art. 1329 alin. (2) din Codul civil, dacă asiguratul renunță la pretențiile sale față de terț sau la drepturile care constituie temeiul acestor pretenții, asigurătorul este scutit de plata acelei părți din despăgubire pe care ar fi putut-o pretinde, în măsura existenței temeiurilor, de la terț.

Procedând la examinarea fondului recursului, Colegiul de control judiciar observă că C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. nu este de acord cu declararea nulității liniuței a patra din clauza 7.2 a contractului de asigurare CS 03222/16AG2 din 19 octombrie 2016. Pe de altă parte, instanțele ierarhic inferioare au constatat că această clauză contractuală nu corespunde art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări. Potrivit instanțelor de judecată, norma

respectivă prevede expres condițiile când asiguratorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurarea în asigurările de bunuri.

Colegiul lărgit învederează că domeniul asigurărilor de bunuri nu poate fi privit doar prin prisma Legii nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, de vreme ce cadrul juridic privind dezvoltarea și consolidarea relațiilor dintre asigurători, asigurați și terțe persoane este format inclusiv din Codul civil. Acest ultim aspect juridic este în concordanță cu art. 4 din legea citată.

În astfel de circumstanțe, instanța de recurs consideră că drepturile asiguratorilor din Legea cu privire la asigurări se completează cu drepturile indicate art. 1301 – 1330 din Codul civil. În special, art. 1329 alin. (1) din Codul civil stabilește condițiile de preluare de către asigurator a drepturilor asiguratului definind, în mod legal, dreptul de regres. De asemenea, exercitarea dreptului enunțat poate fi efectuată dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Colegiul lărgit își propune să cerceteze ambele situații.

Astfel, în primul caz, conform art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. În mod corespunzător, instanța de judecată nu poate vedea o divergență în partea dreptului la regres între Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 și Codul civil. De altfel, în accepțiunea art. 1 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, activitate de asigurare este definită ca fiind o activitate care constă, în principal, din: efectuarea de acțiuni de regres și de recuperare. În sensul dat, legea citată nu specifică expres un drept de regres al asiguratorului în cazul contractelor de asigurare a bunurilor sau a vieții și sănătății. Totodată, legea nici nu exclude această posibilitate în cazul acestor contracte.

Prin urmare, este cert că C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. poate beneficia de dreptul de regres prevăzut la art. 1329 alin. (1) Codul civil. În același timp, asiguratorul se poate apăra cu excepția stipulată la alin. (2) potrivit căreia dacă asiguratul renunță la pretențiile sale față de terț sau la drepturile care constituie temeiul acestor pretenții, asiguratorul este scutit de plata acelei părți din despăgubire pe care ar fi putut-o pretinde, în măsura existenței temeiurilor, de la terț.

Cu titlu de remarcă, Colegiul lărgit învederează că, la 22 ianuarie 2019, art. 17 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 a fost completat cu alineatul 9, care este similar cu art. 1329 alin. (2) din Codul civil. În special, potrivit noii modificări, în cazul în care asiguratul renunță la pretențiile sale față de un terț sau la drepturile care constituie suportul pretențiilor respective, asiguratorul este scutit de plata acelei părți din despăgubirea care ar fi perceput-o și/sau pretinsă de la terț. Într-adevăr această operațiune legislativă a fost operată prin Legea nr. 273 din 29 noiembrie 2018, în vigoare din 22 ianuarie 2019, și anume, după încheierea contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. Potrivit notei informative la proiectul de lege, autorul a subliniat că introducerea alineatului 9 este necesară pentru uniformizarea legislației în vigoare în domeniul asigurărilor cu legislația civilă (art. 1329 alin. (2) din Codul civil). În orice caz, deși modificarea nu este aplicabilă situației de fapt întâmplate în anul 2016, totuși această a înlăturat un dubiu la aplicarea art. 1329 din Codul civil în raporturile de asigurare de bunuri.

În ceea ce privește a doua situație de drept, Colegiul lărgit a analizat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. Așadar, instanța de judecată nu este convinsă că părțile contractante au exclus dreptul la regres al asiguratorului. O clauză expresă pe segmentul dat nu a fost inclusă de părțile implicate în litigiu.

Din raționamentele prezentate, Colegiul lărgit observă că instanța de apel nu a aplicat la judecarea cauzei în ordine de apel dispozițiile art. 1329 din Codul civil, ceea ce a condus la ignorarea dreptului la regres al asiguratorului garantat de lege.

Referitor la refuzul asiguratorului de a achita despăgubirea de asigurare, instanța de recurs consideră oportun de a analiza art. 13, 15, 17 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, prin coroborare cu art. 1329 din Codul civil.

În asemenea condiții, este adevărat că art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 prevede cazurile când asiguratorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri. Cu toate acestea, articolul de mai sus arată suplimentar și alte situații când despăgubirea de asigurare nu va fi plătită. Spre exemplu, alineatul 4 prevede că dacă legea sau contractul nu prevede altfel, nu sunt despăgubite prejudiciile cauzate de acțiuni militare, de instituirea stării de război sau a stării excepționale, de dezordini în masă, de acțiune a energiei nucleare, de contaminare chimică sau biologică, de arestarea sau confiscarea bunurilor asigurate. Potrivit alineatului 5, nu se plătește despăgubire de asigurare în cazul în care acțiunea cazului asigurat a început până la momentul în care termenul de asigurare a început să curgă și s-a terminat în perioada termenului de asigurare, chiar dacă daunele sunt depistate în interiorul acestui termen. Într-o altă ordine de idei, art. 15 alin. (2) prevede că, în cazul când suma asigurată depășește valoarea reală a bunurilor asigurate, contractul de asigurare este nul, în virtutea legii, în partea, din suma asigurată, care depășește valoarea reală a bunurilor la momentul încheierii contractului. La fel, alin. (7) stipulează că, în cazul în care s-a încheiat contract de asigurare pentru o sumă asigurată inferioară valorii bunului supus asigurării, despăgubirea cuvenită se reduce proporțional raportului dintre suma prevăzută în contract și valoarea bunului dacă prin contract nu s-a convenit altfel.

Exemplele de mai sus demonstrează că scutirea sau refuzul de la plata despăgubirii de asigurare sunt încadrate în mai multe articole și, în mod concret, produc pentru asigurat aceleași efecte juridice, în special, el nu primește despăgubirea de la asigurator.

Astfel, instanța de recurs subliniază ca, în baza principiului libertății contractuale, părțile pot include, în mod liber, în contractul de asigurare clauze contractuale și stabili conținutul acestora în limitele normelor imperative de drept. Or articolul 13 alin. (2) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 a concretizat elementele necesare pentru a asigura valabilitatea unui atare act juridic civil. În mod concret, contractul de asigurare trebuie să conțină clauzele obligatorii specificate la lit. a) și k). La fel, conform lit. l), contractul poate cuprinde alte clauze stabilite prin lege sau prin acordul părților.

Sub acest aspect, instanța de judecată consideră că preluarea și transpunerea în contractul de asigurare facultativă a art. 1329 alin. (2) din Codul civil corespunde principiului sus-menționat. Așadar, se acceptă argumentul recurentului că liniuța a

patra din punctul 7.2 al contractului din litigiu este similară cu art. 1329 alin. (2) din Codul civil. Accesibilitate, claritatea, coerența și previzibilitatea acesteia nu a fost pusă la îndoiala de asigurat S.C. „Proeuroconsult” S.R.L.

Luând în considerare cele expuse, Colegiul lărgit notează că nu există motive de a declara nulă clauza contractuală contestată, atât timp cât există o clauză similară în lege. În orice caz, deși C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. nu a invocat expres articolul menționat supra în ordine de apel, totuși instanțele de judecată sunt suverane în ceea ce privește competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererile părților. În conformitate cu principiul *jura novit curia*, concretizat în art. 238 alin. (2) și art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu era obligată să se limiteze doar la art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, dar să aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt din speță, în măsura în care este confirmată de probele administrate în cauză (a se vedea *mutatis mutandis Radomilja și alții vs Croația (Marea Cameră)*, 20 martie 2018, parag. 123 – 127; *Molla Sali vs Grecia (Marea Cameră)*, 19 decembrie 2018, parag. 84). Pe această cale, concluzia instanței de apel urmează a fi casată în această parte.

Pentru aplicarea celor constatate, instanța de recurs va reveni la situația de fapt. Astfel, între asiguratul S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. și asiguratorul C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 0322/16AG2 din 19 octombrie 2016. La survenirea cazului asigurat, automobilul asigurat de model Toyota Land Cruiser Prado, cu numărul de înmatriculare FUE 527 a fost condus de șoferul David Steven Medarao, cetățean SUA. Raporturile juridice dintre șofer și S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. nu au fost aduse la cunoștința instanței de judecată. Cu toate acestea, societatea intimată a depus o cerere, prin care a declarat că nu are obiecții față de șoferul implicat în accident, și anume, șoferul David Steven Medarao, cetățean SUA (vol. I, f. d. 117). Procedura contravențională a încetat în temeiul art. 29 din Codul contravențional, pe baza împăcării părților (vol. I, f. d. 101).

Instanța de recurs învederează că S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a susținut, prin intermediul referinței, că nu a renunțat la pretențiile lui față de persoană implicată în accidentul rutier din 29 noiembrie 2016. În opinia lui, cererea de încetare a procesului contravențional nu lezează drepturile patrimoniale ale recurentului (vol. II, f. d. 77).

La acest capitol, Colegiul judiciar observă că S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a oferit o poziție contradictorie. Pe de o parte, reprezentantul acestuia a scris, sub propria răspundere, că societatea intimată nu are pretenții față de șoferul implicat în accident. Pe de altă parte, în ordine de recurs, intimatul a enunțat clar că nu a renunțat la acest drept. Această schimbare de declarații nu corespunde standardului de conduită al unei părți, care ar putea pretinde că este de bună – credință. În plus, referința nu cuprinde o justificare plauzibilă a acestui comportament.

Din perspectiva dată, instanța de recurs reiterează că exercitarea de către asigurator a dreptului față de persoana responsabilă, obținut prin subrogare, poate să nu fie posibilă din vina asiguratului, și anume, atunci când acesta a renunțat la drepturile sale față de asemenea persoană. În acest caz, asiguratorul nu va plăti acea parte din despăgubire, pe care ar fi putut să o primească de la terța persoană

responsabilă de daună. În mod corespunzător, litigiul pune în balanță interesele contradictorii ale C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. și S.C. „Proeuroconsult” S.R.L.

Astfel, pentru elucidarea adecvată a situației descrise supra, instanța de recurs menționează că instanța de apel trebuie să clarifice dacă S.C. „Proeuroconsult” S.R.L. a încheiat o tranzacție de împăcare cu șoferul David Steven Medarao, cetățeanul SUA, sau cererea de încetare a procesului contravențional reprezintă actul de împăcare propriu – zis. La fel, este foarte important de a stabili condițiile de împăcare dintre părți, care ar putea garanta o previzibilitate și predictibilitate asigurătorului. În caz că nu există o tranzacție de împăcare, instanța de apel urmează să afle și să aprecieze juridic sintagma din cererea sus-citată „...în legătură cu faptul că societatea respectivă nu are obiecții față de șoferul implicat în accident...” (vol. II, f. d. 117). Schimbul declarațiilor intimatului trebuie subsumat principiului bunei – credințe. Cu toate acestea, lipsa unor date concrete, cum ar fi, domiciliul, IDNP-ul persoanei și alte date relevante, care ar putea identifica șoferul, ar face dreptul de regres al asigurătorului teoretic și iluzoriu.

Cu privire la aplicarea termenului de prescripție la încasarea penalităților, instanța de recurs precizează că aceste critici ale recurentului constituie motive noi, care nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deși au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor. Din această perspectivă, instanța de recurs nu poate verifica legalitatea deciziei contestate prin prisma celor menționate mai sus, deoarece alegațiile acestuia au fost indicate pentru prima dată în procedura de recurs. În plus, Colegiul lărgit este de părere că recurentul C.A. „Asterra GRUP” S.R.L. urma să depună diligență maximă în ordine de apel pentru a susține argumentele respective.

Totuși, securitatea juridică constituie una din garanțiile preeminenței dreptului într-un stat de drept. Iar, pentru a evita o interpretare diferită, instanța de recurs notează că penalitatea calculată pentru fiecare zi de întârziere constituie o prestație succesivă. În mod corespunzător, conform art. 272 alin. (9) din Codul civil, când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate. În funcție de acest articol și în baza unei jurisprudențe consolidate în acest domeniu, instanța de recurs învederează că penalitatea trebuie încasată pentru 180 de zile în acord cu art. 268 lit. a) din Codul.

Ansamblul faptelor relatate demonstrează că instanța de recurs nu poate soluționa just cauza în momentul de față pe baza materialelor aflate în posesia sa sau în lipsa unor explicații din partea părților.

Drept consecință, instanța de recurs subscrive criticilor recurentului potrivit cărora instanța de apel nu a aplicat art. 1329 din Codul civil și a interpretat eronat art. 17 din Legea 407-XVI din 21 decembrie 2006. Efectul acestor încălcări de legalitate, și anume, devierile de administrare a dreptului material afectează calitatea hotărârilor judecătorești pronunțate în a doua instanță impusă de art. 238 alin. (2) și 239 din Codul de procedură civil. Or, la deliberarea hotărârii, Curtea de Apel Chișinău a determinat legea aplicabilă soluționării cauzei în contradicție cu situația de drept existentă în prezenta cauză.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a confirma incidența temeiului indicat la articolul 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă și a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale.

Pe baza argumentelor livrate de părți, coroborate cu înscrisurile anexate la dosar, Colegiul judiciar notează că greșelile de aplicare a legii materiale pot fi corectate prin casarea deciziei atacate și trimiterea cauzei la rejudicare în alt complet de judecată în acord cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă. Or judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile. În plus, articolul 442 din Codul de procedură civilă prevede că în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, ceea ce confirmă poziția susmenționată. Așadar, ignorarea articolului 1329 din Codul civil la judecarea cauzei și necesitatea de a constata circumstanțe de fapte noi, evocate mai sus de instanța de recurs, consolidează opinia că aceste încălcări nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora. De altfel, recurentul și intimatul trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiat de o instanță de apel, care va fi competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul dedus judecării și de a casa decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudicării cauzei în ordine de apel, de către un alt complet de judecată

Conform art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996, Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești, soluționarea litigiilor apărute în cadrul aplicării legilor, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat. Prin activitatea sa, Înalta Curte asigură respectarea principiului supremației legii și contribuie la constituirea unui stat de drept.

Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea pricinii în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele *Baka vs Ungaria* (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; *Zubac vs Croația* (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125). Pe această cale, cauza civilă urmează a fi judecată în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea restabilirii dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea ce ține de raportarea situației de fapt existente la articolul 1329 din Codul civil, prezentarea tranzacției de împăcare sau clarificarea poziției societății intime cu privire la cererea de încetare procedurii contravenționale, inclusiv identificarea șoferului (a se vedea, spre exemplu,

importanța rejudecării cauzei de către instanțele ierarhic inferioare în baza considerentelor unei instanțe de recurs, Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs Bulgaria, 6 septembrie 2018, parag. 52 – 53).

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către de către Compania de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni.

Se casează decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Proeuroconsult” S.R.L. împotriva Companiei de Asigurări „Asterra GRUP” Societate pe Acțiuni, cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale și încasarea despăgubirii de asigurare, penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor judiciare, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Victor Burduh